

WARSZTATY CERAMICZNE

PYZDRY
listopad - grudzień 2013

Glina okazała się też doskonałym materiałem do pisania. Gliniana tabliczka z utrwalonym na niej pismem klinowym.

Greckie wazy świadczą o olbrzymim rozwoju artystycznym i technicznym kultury antycznej

Etruskowie (600 r.p.n.e.) pozostawili po sobie charakterystyczne, wykonane z terakoty małżeńskie sarkofagi i „kosmiczne” (bucchero) naczynia wypalane techniką redukcijną

Na Naszych ziemiach ok. 1500 r.p.n.e. garncarze kultury łużyckiej doskonale sobie radzili z rzemiosłem. Ich naczynia najczęściej odkrywane są w miejscach pochówków ciepłopalnych

Terakotowa Armia chińskiego cesarza Qin Shi to jedna z największych ceramicznych realizacji składających się 7500 figur naturalnej wielkości. Wykonano ją w 210 r.p.n.e.

W okolicy Pyzdr, w II w.n.e. dotarły naczynia rzymskie zwane „terra sigillata”. Odkrywane są najczęściej one na stanowiskach osad i cmentarzysk kultury przeworskiej

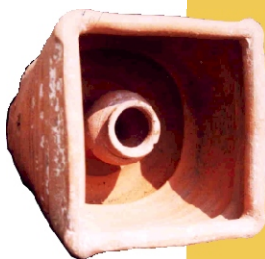
W pierwszych średniowiecznych miastach na terenie Polski powstają liczne warsztaty trudniące się wyrobami z gliny.

W królewskim mieście Pyzdry działały zarówno warsztaty garncarskie jak i też cegielnie. Jedną z nich, należąca do franciszkanów produkowała cegłę już od 1395 roku. Działała ona do początków XVIII wieku. Wkrótce jednak zaginął po niej ślad. Rozbierane w późniejszym okresie ceglane mury miejskie wraz z zamkiem długo jeszcze służyły za tanię źródło materiału budowlanego. Po dawnych warsztatach garncarskich zachował się tylko ślad w archiwalnych zapiskach oraz w wykopach archeologicznych.

- *Dno średniowiecznego naczynia z odcisniętym na nim znakiem garncarskim*

- *Kafel miskowy z XVI w.*

Mimo powszechności już w handlu tzw. cegły przemysłowej okoliczni mieszkańcy podejmowali się samodzielnego wykonywania cegieł.

- *Wyrób cegły w Pyzdrach (lata 60. XX w.)*

- *Cegła tzw. polówka wypalona w piecu kopcowym*

Dziś, na naszym terenie tradycję garncarstwa podtrzymuje Łukasz Dzieciatkowski, który to po ukończeniu studiów politechnicznych wrócił do rodzinnego warsztatu w Czarnym Brodzie.

Gлина

Gлина jest skałą osadową powszechnie istniejącą w przyrodzie. Swą barwę uzyskuje od zawartości w niej tlenków żelaza, tytanu oraz wypełniaczy jakimi są kwarc, miki, węglany wapnia i magnezu, krzemiany oraz substancje organiczne.

Właściwości gliny i jej przydatność w pracach ceramicznych najlepiej poznać w praktyce. A zatem ugniatając ją i próbując z niej zrobić proste naczynia zauważymy, że różnią się one zarówno kolorem ale przede wszystkim plastycznością oraz kurczliwością.

W praktyce, w zależności od naszych potrzeb mamy do dyspozycji odpowiednio przygotowane masy ceramiczne. Jedne z nich doskonale nadawać się będą do prac garncarskich inne zaś do odlewania lub wykonywania rzeźb. Zastosowane wypełniacze gliny jak i też temperatura wypалу decydują m.in. o tym czy ceramika będzie mrozoodporna.

Praca na kole garncarskim

Gлина do pracy na kole garncarskim musi być wystarczająco plastyczna aby mogła zachować nadany jej kształt przez toczenie. Praca na kole garncarskim polega na odpowiednim używaniu rąk. Należy pamiętać, żeby kontakt pomiędzy gliną a naszymi rękoma i palcami sprowadzić do minimum. Zmiany nie powinny być nigdy nagłe i szarpane.

Drut do cięcia gliny jest niezbędny do zdejmowania uformowanych wyrobów z koła garncarskiego

Wypalanie

Istnieje wiele sposobów wypalania wyrobów z gliny. Nasze wypalaliśmy w elektrycznym piecu kręgowym. Odpowiednio wysuszone "glinianki" zostały wypalone w temperaturze około 1000 C. Cały proces stopniowego wzrostu i późniejszego opadania temperatury pieca trwał prawie dwie doby.

Narzędzia

Narzędzia do obróbki gliny są bardzo proste. Wystarczy kawałek drewna, stary wałek do ciasta, szpachle lub skrobaki. Z ich pomocą możemy modelować, wygładzać, spajać czy też fakturować powierzchnię gliny. Nieco skomplikowane jest narzędzie z drutu tzw. "pętelka", która służy do wydrążania, usuwania nadmiaru gliny i jej wygładzania.

Aby można było wypalić wykonane z gliny przedmioty należało się uzbroić w cierpliwość -
- czekać kiedy wyschną. Procesu tego nie można było przyspieszyć. Jakikolwiek próby "przyspieszania" powodują pękanie gliny.

Uwagi mistrza Łukasza Dzieciątkowskiego

- Podczas wypału pod żadnym pozorem nie wolno otwierać pieca!
- W trakcie wypału szklwi nie powinno się przebywać w pracowni.
- Sprząając pracownię po szklwieniu nie powinno zmiatać się posadzki a jedynie ją zmywać.

*Efekty mieszania ze sobą szkliv
okazały się fantastyczne a zarazem
zaskakujące do tego stopnia, że
trudno było nam rozpoznać niektóre
z naszych prac*

Szkliwienie

W naszej pracowni do prac związanych ze szkliwieniem wypalonych wyrobów zastosowaliśmy gotowe, dostępne w handlu szkliwa. Szkliwa te sporządzone są z niskotemperaturowych topników: krzemionki i pigmentów barwnych.

Pracownia ceramiczna Muzeum Regionalnego w Pyzdrach mieści się w dawnym magazynie paliw tzw. bunkrze wybudowanym przez Niemców w II wojnie światowej. Do skonstruowania frontonu, niewielkiego budynku osadzonego w klasztornej skarpie, niemieccy okupanci wykorzystali macewy ze zniszczonego przez nich cmentarza żydowskiego.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Lokalna Grupa Działania
Z Nami Warto

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Warsztaty ceramiczne - Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach osi - Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 r. Działanie 431. Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja. Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Folder przygotował - **Robert Michał Czerniak** - w oparciu o materiały własne, publikację: Joaquim Chvarria, *Wielka księga ceramiki*. Łódź 1996 oraz z internetu: http://pl.wikipedia.org/wiki/Terakotowa_Armia